

Oslo, 5. januar 2005

Fylkesmannen i Østfold  
Miljøvernavdelingen  
Boks 325  
1502 Moss

## **LOKAL OG SENTRAL HØRING AV FORSLAG OM OPPRETTELSE AV SVARTVANNET - OG UTVIDELSE AV BRATTÅS NATURRESERVAT I ØSTFOLD**

Det vises til Fylkesmannens høringsbrev av 5. november. Naturvernforbundet avgir med dette en felles uttalelse fra vårt fylkeslag og forbundet sentralt.

### **I. Frivillig vern av skog – noen generelle og prinsipielle betraktninger til prosessen.**

Forslaget om vern av Svartvannet og utvidelse av Brattås naturreservat er en del av arbeidet med frivillig vern av skog. Dette er den første høringsprosessen som blir gjennomført i forbindelse med denne verneformen. Med bakgrunn i dette ønsker vi å komme tilbake med et separat brev med noen prinsipielle merknader og vårt syn på hvordan dette arbeidet foregår. Det brevet vil ikke være en del av den offisielle høringen for den konkrete saken med de to aktuelle reservatene i Østfold, men er ment å skulle være et innspill til fylkesmennene og DN i det videre arbeidet med denne type verneprosess - med sikte på at den blir ført med åpenhet og at den gir et best mulig vern.

Vi forventer at miljømyndighetene er enige i at hovedmålet med utvidelsen av barskogvernet er å sikre seg områder med slike kvaliteter som mangelanalysen påpeker. Dette innebærer et nøye fokus på kvalitet, uavhengig av hva slags prosess som benyttes.

Norges Naturvernforbund stiller seg positivt til at frivillig vern-tilbud benyttes - sammen med myndighetsinitiert vern - for å nå dette hovedmålet. Vi har imidlertid en del kritiske merknader til hvordan selve *prosessen* med frivillig vern utføres i dag. Etter vårt syn er det nødvendig med forbedringer av prosessen, særlig når det gjelder kvalitetskravet, muligheter for innsyn fra allmennheten og påvirkningsmuligheter. Men dette er som sagt forhold vi vil komme tilbake til i et separat brev til myndighetene.

### **II. Svartvannet og utvidelsen av Brattås.**

Vern av deler av de tidligere Norske Skog eiendommene er å regne som en akuttsak da forvaltningen fikk tilbud om å kjøpe visse deler av disse eiendommene.

Registreringene fra NINA viser at områdene har relativt begrensede verneverdier. Skogen har kontinuitetsbrudd og den er fattig på elementer som er viktige for det biologiske mangfoldet -

slik som død ved og grove levende trær. Vi mener at forvaltningen primært burde ha brukt de knappe økonomiske rammene for skogvern på andre områder i Østfold som har klart større verdier. Vi vil her blant annet vise til områder som er framkommet gjennom naturtypekartleggingene.

Det synes som om fylkesmannen har lagt stor vekt på det regionale perspektivet. Dette er viktig, men enda viktigere er det å ”løfte blikket” og se på sørboreal sone under ett. Indre Østfold, indre Akershus og sørlige Hedmark er sterkt påvirket av et intensivt drevet skogbruk, og regionen har derfor stort sett små kvaliteter igjen.

En rekke registreringer viser at områdene vest for Oslofjorden og sørover har klart større verdier. Kvalitetskravet tilsier at vern av skog bør foregå der det er størst verdier å hente (kost-nytte-tankegang), noe som innebærer at ressursene bør brukes i de viktigste regionene, uavhengig av fylkesgrenser.

På tross av disse betenkelighetene har vi forståelse for at forvaltningen ønsker å ”sikre seg” de mest verneverdige områdene når store eiendommer, som Norske Skogs, legges ut for salg.

#### **Brattås:**

Norges Naturvernforbund mener det er meget positivt at miljøforvaltningen ser på muligheten for utvidelse av eksisterende reservater for å øke skogvernet. Slik kan man få opprettet større områder og få tilført viktige kvaliteter. Dette er tilfellet hva gjelder Brattås.

#### Avgrensning:

Reservatgrensen bør følge bunnen av stupet. En trekant av stupkanten er ikke tatt med i reservatet ved område 2. Dette gir en lite naturlig grense. Dette bratthenget er tidligere hekkelokalitet for hubro og kan tenkes å bli det igjen. Etter lokal informasjon står området i stor fare for å bli hogd om det ikke vernes. Hogst kloss opptil berget vil være svært uheldig.

#### **Svartvannet:**

Liknende merknader gjelder for Svartvannet. Her er reservatgrensene dratt på toppen av stupet i reservatets sørøstlige hjørne (mot bekken), noe som åpner for hogst inntil stupkanten. Dette er en potensiell hekkelokalitet for rovfugl. Reservatgrensene bør derfor følge bunnen av stupet.

#### **Begge områdene:**

Brann har vært hovedfaktoren som har styrt sammensetningen av skogøkosystemet i både Brattås og Svartvannet. En rekke arter er truet p.g.a. den kritiske mangelen på brann. Derfor mener vi det er svært viktig at man gjeninnfører brannndynamikk i disse områdene. Dette innebærer at naturlige branner bør tillates å løpe mest mulig fritt, samtidig som det bør vurderes å utføre kontrollert brenning som skjøtselstiltak i områdene - dette fordi det er liten sannsynlighet for at naturlige branner vil nå reservatene p.g.a. aktiv slokking i tilgrensende områder.

Vi foreslår at det innføres jaktforbud på storfugl og jerpe i begge områdene. Disse artene har gått kraftig tilbake i regionen og i en landskaps-sammenheng er det viktig å ha områder som produserer et overskudd av blant annet disse artene. Jakt på disse kommer å toppen av de andre årsakene til at artene står så svakt i området og kan derfor være en viktig faktor for tilbakegangen. En viktig formell mulighet for å innføre en slikt pålegg er, så vidt vi vet, at det

er første gangen den offentlige forvaltningsmyndigheten overtar grunneierretten for et barskogreservat.

Derimot mener vi at hjorteviltbestandene bør reduseres kraftig. For store stammer av hjortevilt er i dag en stor trussel mot det biologiske mangfoldet i deler av Øst-Norge. Over store områder er det nærmest umulig å få opp foryngelse av barlind, osp, selje og rogn.

**Konklusjon:**

Norges Naturvernforbund støtter under tvil vern av de to områdene som er på høring. Det er en forutsetning at de foreslåtte grensejusteringer blir gjort slik at avgrensningen blir mer optimal.

Med vennlig hilsen

**Norges Naturvernforbund**

Tore Killingland  
generalsekretær

Gjenpart sendt:

- Naturvernforbundet i Østfold
- Miljøverndepartementet
- Direktoratet for Naturforvaltning

Saksbehandler: Rein Midteng